

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

DEPARTAMENT DE CULTURA, PATRIMONI I ESPORTS

13409

Acord relatiu a l'expedient de modificació de la declaració de bé d'interès cultural, amb la categoria de monument, de s'Àguila Vella, del terme municipal de Llucmajor

El Consell de Mallorca, en la sessió ordinària del Ple que va tenir lloc el dia 9 de novembre de 2017 va adoptar, entre d'altres el següent acord:

“Antecedents.-

1.- A la sessió de dia 19 d'abril de 2016, la Comissió Insular de Patrimoni Històric de Mallorca va acordar Incoar la modificació de l'expedient de declaració de BIC, amb categoria de monument, s'Àguila Vella del terme municipal de Llucmajor, amb la delimitació del Bé i del seu entorn de protecció segons la descripció literal i gràfica que figuren descrites a l'informe tècnic de dia 3 de març de 2016, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

Aquesta incoació fou motivada a instàncies del Sr. Antonio Trobat Oliver mitjançant escrit que tingué entrada al registre general del Consell de Mallorca el 13 de març de 2015 (núm. registre 7947). A dit escrit, el Sr. Trobat sol·licità que davant la pròxima instal·lació de plaques solars pròximes a s'Àguila de Llucmajor, declarat BIC, que es delimiti el BIC i el seu entorn de les cases de s'Àguila de Llucmajor.

2.- Les cases de s'Àguila Vella figuren incloses amb el número 126 i amb la classificació d'Edifici Agrícola o Residencial Fortificat (EF), a l'Inventario de Protección del Patrimonio Cultural Europeo de 1968, redactat a l'empara i com a desenvolupament del que estableix l'article 4 del decret de 22 d'abril de 1949, sobre protección de los castillos españoles.

Per aplicació de la disposició addicional segona de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimonio Histórico Español, les cases de s'Àguila Vella gaudeixen de la condició de Bé d'Interès Cultural. Aquesta declaració figura inscrita al Registre General de Béns d'Interès Cultural amb el codi (R.I.) - 51 - 0008447 – 00000. I per aplicació de la disposició addicional primera de la llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, gaudeixen de la condició de Bé d'Interès Cultural del patrimoni històric de les Illes Balears.

3.- La incoació de l'expedient de delimitació de l'entorn de protecció s'acordà en base a l'informe tècnic de 3 de març de 2016. A l'esmentat informe es fa un acurat estudi històric i descriptiu de les edificacions i del seu entorn, així com una descripció i justificació tècnica de la proposta de delimitació de l'entorn de protecció del Bé d'Interès Cultural, establint les principals mesures de protecció i criteris d'intervenció tant pel que fa en el propi immoble com dins l'entorn de protecció.

4.- La Comissió Insular de Patrimoni Històric en data 19 d'abril de 2016 va incoar l'expedient de modificació de la declaració de Bé d'Interès Cultural de les cases de s'Àguila Vella de Llucmajor, modificació que consisteix en la delimitació de l'entorn de protecció del monument.

Aquest acord s'adopta a l'empara de l'esmentat informe tècnic de 3 de març de 2016 i amb la proposta favorable de la Ponència Tècnica de 13 d'abril de 2016.

5.- Seguint el procediment previst a la Secció 1ª del Capítol I del Títol Primer de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears (arts. 7 a 11), que regula el procediment que s'ha de seguir per a la declaració d'un bé com a Bé d'Interès Cultural i per a fixar les delimitacions dels entorns de protecció d'aquests, així com el règim de procediment comú derivat de l'aplicació de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, es va sol·licitar emissió d'informe preceptiu a la Universitat de les Illes Balears (institució consultiva segons l'article 96 de la Llei 12/1998), s'obrí el corresponent tràmit d'audiència a tots els interessats, així com període d'informació pública (BOIB núm. 51, de 29/04/2017). D'altra banda, es sol·licità la corresponent anotació preventiva d'aquest expedient al Registre General de Béns d'Interès General de l'Estat i al Registre General de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears.

6.- La Universitat de les Illes Balears va emetre informe en data 27 de febrer de 2017, mitjançant el qual s'informa favorablement a la modificació de l'expedient de BIC, amb categoria de monument, d'acord amb la delimitació del Bé i del seu entorn segons la descripció literal i gràfica que figuren a l'informe i a la planimetria adjunta trameses a la UIB pel Consell de Mallorca.

En aquest informe s'incorpora la següent recomanació: incorporar a les mesures de protecció de l'entorn les restriccions adequades per a que les visuals del monument no es vegin afectades ...(la sembra de xiprers al llarg del camí públic que transcorre davant la façana principal del conjunt arquitectònic de s'Àguila Vella).

7.- Dins el termini d'audiència als interessats i el termini d'informació pública s'han presentat les següents al·legacions:

- Al·legacions de la interessada Sra. Margarita Pou Obrador, presentades mitjançant escrit que va tenir entrada al registre general del Consell de Mallorca dia 11/04/2017 (núm. registre 10674).
- Al·legacions de l'interessat Sr. Antonio Trobat Oliver, presentades mitjançant escrit que va tenir entrada al registre general del Consell de Mallorca dia 12/04/2017 (núm. registre 10961).

8.- Sobre el contingut d'aquestes al·legacions s'ha emès informe tècnic de 18 d'octubre de 2017 i informe jurídic de 20 d'octubre de 2017, mitjançant el qual es proposa la seva desestimació, així com recollir la recomanació continguda a l'informe emès per la Universitat de les Illes Balears.

A la vista que s'han dut a terme tots els tràmits establerts per la legislació vigent en matèria de patrimoni històric per adoptar el corresponent acord en relació a aquest expedient, i en virtut del que disposa el capítol primer del Títol I de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, en relació amb la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, el Reial decret 111/1986, de 10 de gener, de desenvolupament parcial de l'esmentada Llei. i d'acord amb les competències atribuïdes per la Llei 6/1994, de 13 de desembre, als Consells Insulars en matèria de Patrimoni Històric, i el Reglament Orgànic del Consell Insular de Mallorca aprovat pel Ple a la sessió 2 de juliol de 2001 (BOIB 102, de 25 agost de 2001), modificat pel Ple a la sessió de 8 de març de 2004 (BOIB núm. 38, de 16/03/2004), a la sessió de dia 28 de juliol de 2008 (BOIB núm. 113, de 14 d'agost de 2008), a la sessió de 13 d'octubre de 2011 (BOIB núm. 158, de 20/10/2011), a la sessió de 14 de febrer de 2013 (BOIB núm. 86 de 18/06/2013), a la sessió de dia 9 d'octubre de 2014 (BOIB núm. 145, de 21 d'octubre de 2014, a la sessió de dia 8 d'octubre de 2015 (BOIB núm. 186, de 24 d'octubre de 2015) i a la sessió de 12 de desembre de 2016 (BOIB núm. 157 de 15 de desembre de 2016), el President de la Comissió Insular de Patrimoni Històric eleva al Ple la següent

PROPOSTA D'ACORD

I.- Desestimar les al·legacions presentades per la Sra. Margarita Pou Obrador pel Sr. Antonio Trobat Oliver en base als informes tècnic i jurídic de 18 i 20 d'octubre de 2017, respectivament, que s'adjunten i formen part integrant del present acord.

II.- Modificar l'expedient de declaració de BIC, amb categoria de monument, s'Àguila Vella del terme municipal de Llucmajor, amb la delimitació del Bé i del seu entorn de protecció segons la descripció literal i gràfica que figuren descrites a l'informe tècnic de dia 3 de març de 2016, amb la modificació respecte al punt 7.2. Mesures de protecció de l'entorn, que figura a l'informe tècnic de 18 d'octubre de 2017, informes que s'adjunten i formen part integrant del present acord.

III.- Els efectes d'aquesta declaració són els que genèricament estableix la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears i la normativa concordant.

IV.- Notificar aquesta resolució als interessats, Sra. Margarita Pou Obrador i Sr. Antonio Trobat Oliver, i comunicar-ho a l'Ajuntament de Llucmajor i al Govern de les Illes Balears.

V.-Publicar aquest acord al Butlletí Oficial de les Illes Balears, i en el Boletín Oficial del Estado i anotar-ho al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural i comunicar-ho a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació en el Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears, i a la vegada comunicui al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.”

Contra aquest acord que posa fi a la via administrativa es poden interposar, alternativament, els recursos següents:

- a) Directament el recurs contenciós administratiu davant el Jutjat Contenciós Administratiu de Palma de Mallorca, en el termini de dos mesos, comptadors a partir del dia següent de la notificació de la present resolució/acord.
- b) El recurs de reposició potestatiu davant el Ple del Consell de Mallorca, en el termini d'un mes, comptador a partir del dia següent de la notificació de la present resolució/acord. Contra la desestimació expressa del recurs de reposició podrà interposar-se el recurs contenciós administratiu, en el termini de dos mesos, comptadors a partir del dia següent de la notificació de la desestimació del recurs de reposició. Contra la desestimació per silenci del recurs de reposició podrà interposar-se el recurs contenciós administratiu, en el termini de sis mesos, comptadors a partir del dia següent a la desestimació presumpta (un mes des de la interposició del recurs sense que s'hagi notificat la resolució).

No obstant l'anterior, es pot exercitar, si n'és el cas, qualsevol altre recurs que s'estimi pertinent. Tot això de conformitat amb la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa i de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Palma, 22 de novembre de 2017

El secretari general per substitució
Antoni Benlloc Ramada

ANNEX I
Informes tècnic de 18 d'octubre de 2017

Informe tècnic

S'emet informe en relació a:

a) les al·legacions presentades en el tràmit d'audiència d'aquest expedient:

- a.1) Sra. Margarita Pou Obrador (07.04.2017)
- a.2) Sr. Antoni Trobat Oliver (12.04.2017)

b) l'informe emès per la UIB en virtut de l'article 9.1 de la llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears;

a) En relació a les al·legacions:

1. A l'escrit d'al·legacions presentat per la Sra. Margarita Pou Obrador s'assenyala que no està d'acord amb la modificació i sol·licita que “no es modifiqui la valoració anterior”. Com argument principal, s'especifica que la seva part de la propietat està en mal estat de conservació.

Com ja s'especificava a l'informe tècnic de 3 de març de 2016 que serví de motivació per a la incoació de l'expedient de referència, s'Àguila Vella de Llucmajor ja gaudeix de protecció des de l'any 1949, d'acord amb el Decret de 22 d'abril de 1949 (BOE núm. 125, de 5 de maig de 1949) i, d'acord amb la disposició addicional segona de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol i de la disposició addicional primera de la Llei 12/1998 del Patrimoni Històric de les Illes Balears, gaudeix d'ela declaració de BIC amb categoria de Monument.

L'objecte de l'expedient de modificació és delimitar aquest bé i el seu entorn i complimentar tot allò que regula la llei 12/1998 sobre el procediment i contingut dels expedients de declaració d'un Bé d'Interès Cultural.

Per tant, en cap moment s'està fent una nova valoració per atorgar cap nova protecció que ja no existís prèviament.

2. En relació a les al·legacions presentades pel Sr. Antoni Trobat Oliver. Aquestes al·legacions sol·liciten per un costat l'ampliació de l'entorn de protecció i per altra que el BIC només inclogui la torre i les cases que l'envolten, considerant que la resta de construccions tot i presentar interès i valors etnològics, és suficient la protecció que els hi atorga el catàleg municipal.

Malgrat s'hagi considerat que la torre és l'element amb caràcter defensiu i que per tant és el més singular i el mereixedor de la protecció de BIC, no podem oblidar que aquestes torres construïdes a les possessions tenien una funció de vigilància i protecció per als pobladors pròxims i per tots aquells vinculats a les seves terres. Per tant, en aquestes possessions es conjuguen els valors etnològics i d'unitats de producció d'aquestes construccions agràries, on s'han d'incloure tots els espais tradicionals que les conformaven, i els valors d'espais construïts amb la voluntat de protegir i defensar a la població. Per tant, no es poden deixar d'integrar dins el BIC totes aquelles dependències vinculades a l'activitat agrària i que són les que donen sentit a que es construís la torre.

Respecte a l'entorn, a l'escrit d'al·legacions s'assenyala que s'han de preservar les visuals de la torre vers el mar ja que la seva funció principal era la vigilància i per tant la necessitat de veure la línia de costa. Per això, les al·legacions proposen una ampliació de l'entorn, en concret en dues franjes, en els costats sud i oest.

Tot i estant d'acord amb la funció de la torre, la proposta que ara s'ens remet només és una ampliació en dos dels costats, i per tant només es tractaria d'una ampliació puntual del perímetre proposat però sense millorar allò que argumenten les al·legacions que és la preservació de les visuals des de la torre i vers la torre.

b) En relació a l'informe de la UIB

En relació a l'informe de la UIB. L'informe és favorable, però diu que, quan es va fer la visita per redactar l'informe, es va poder comprovar que s'havien sembrat recentment xiprers o algun tipus d'arbre sembrat que, amb el temps poden afectar a les visuals del monument.

A l'informe de 3 de març de 2016, al punt 7.2. Mesures de protecció de l'entorn ja s'assenyalava que “ (...) En aquest àmbit no es podrà implementar nova volumetria, determinats tipus de tancaments de límit de parcel·la o qualsevol altre element que siguin un obstacle per a la visualització del bé.”

Aquesta frase es completarà per tal de clarificar que fins i tot la vegetació s'ha de controlar, si això pot suposar un obstacle a la visualització del bé.

Per tant, concloem aquest informe amb la següent proposta:

1. Desestimar les al·legacions presentades per la Sra. Margarita Pou Obrador el 7 d'abril de 2017 i pel Sr. Antoni Trobat Oliver el 12 d'abril de 2017.
2. Mantenir la delimitació proposada com a BIC de s'Àguila Vella, i del seu entorn de protecció descrits a l'informe tècnic de 3 de març de 2016.

3. Complementar l'apartat 7.2. Mesures de protecció de l'entorn

“ (...) En aquest àmbit no es podrà implementar nova volumetria, determinats tipus de tancaments de límit de parcel·la o qualsevol altre element que siguin un obstacle per a la visualització del bé.”

I que ara dirà:

“ (...) En aquest àmbit no es podrà implementar nova volumetria, nova vegetació, ni determinats tipus de tancaments de límit de parcel·la o qualsevol altre element que siguin un obstacle per a la visualització del bé.”

ANNEX II

Informes jurídic de 20 d'octubre de 2017

INFORME JURÍDIC SOBRE L'EXPEDIENT DE MODIFICACIÓ DE LA DECLARACIÓ DE BÉ D'INTERÈS CULTURAL, AMB LA CATEGORIA DE MONUMENT, DE S'ÀGUILA VELLA, DEL TERME MUNICIPAL DE LLUCMAJOR

Antecedents.-

1.- A la sessió de dia 19 d'abril de 2016, la Comissió Insular de Patrimoni Històric de Mallorca va acordar Incoar la modificació de l'expedient de declaració de BIC, amb categoria de monument, s'Àguila Vella del terme municipal de Llucmajor, amb la delimitació del Bé i del seu entorn de protecció segons la descripció literal i gràfica que figuren descrites a l'informe tècnic de dia 3 de març de 2016, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

Aquesta incoació fou motivada a instàncies del Sr. Antonio Trobat Oliver mitjançant escrit que tingué entrada al registre general del Consell de Mallorca el 13 de març de 2015 (núm. registre 7947). A dit escrit, el Sr. Trobat sol·licità que davant la pròxima instal·lació de plaques solars pròximes a s'Àguila de Llucmajor, declarat BIC, que es delimiti el BIC i el seu entorn de les cases de s'Àguila de Llucmajor.

2.- Les cases de s'Àguila Vella figuren incloses amb el número 126 i amb la classificació d'Edifici Agrícola o Residencial Fortificat (EF), a l'Inventario de Protección del Patrimonio Cultural Europeo de 1968, redactat a l'empara i com a desenvolupament del que estableix l'article 4 del decret de 22 d'abril de 1949, sobre protección de los castillos españoles.

Per aplicació de la disposició adicional segona de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimonio Histórico Español, les cases de s'Àguila Vella gaudeixen de la condició de Bé d'Interès Cultural. Aquesta declaració figura inscrita al Registre General de Béns d'Interès Cultural amb el codi (R.I.) - 51 - 0008447 - 00000. I per aplicació de la disposició adicional primera de la llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, gaudeixen de la condició de Bé d'Interès Cultural del patrimoni històric de les Illes Balears.

3.- La incoació de l'expedient de delimitació de l'entorn de protecció s'acordà en base a l'informe tècnic de 3 de març de 2016. A l'esmentat informe es fa un acurat estudi històric i descriptiu de les edificacions i del seu entorn, així com una descripció i justificació tècnica de la proposta de delimitació de l'entorn de protecció del Bé d'Interès Cultural, establint les principals mesures de protecció i criteris d'intervenció tant pel que fa en el propi immoble com dins l'entorn de protecció.

4.- Com ja hem assenyalat al punt primer d'aquests antecedents, la Comissió Insular de Patrimoni Històric en data 19 d'abril de 2016 va incoar l'expedient de modificació de la declaració de Bé d'Interès Cultural de les cases de s'Àguila Vella de Llucmajor, modificació que consisteix en la delimitació de l'entorn de protecció del monument.

Aquest acord s'adopta a l'empara de l'esmentat informe tècnic de 3 de març de 2016 i amb la proposta favorable de la Ponència Tècnica de 13 d'abril de 2016.

5.- Seguint el procediment previst a la Secció 2ª del Capítol I del Títol Primer de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears (arts. 7 a 11), que regula el procediment que s'ha de seguir per a la declaració d'un bé com a Bé d'Interès Cultural i per a fixar les delimitacions dels entorns de protecció d'aquests, així com el règim de procediment comú derivat de l'aplicació de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, es va sol·licitar emissió d'informe preceptiu a la Universitat de les Illes Balears (institució consultiva segons l'article 96 de la Llei 12/1998), s'obrí el corresponent tràmit d'audiència a tots els interessats, així com període d'informació pública (BOIB núm. 51, de 29/04/2017). D'altra banda, es sol·licità la corresponent anotació preventiva d'aquest expedient al Registre General de Béns d'Interès General de l'Estat i al Registre General de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears.

6.- La Universitat de les Illes Balears va emetre informe en data 27 de febrer de 2017, mitjançant el qual s'informa favorablement a la modificació de l'expedient de BIC, amb categoria de monument, d'acord amb la delimitació del Bé i del seu entorn segons la descripció literal i gràfica que figuren a l'informe i a la planimetria adjunta trameses a la UIB pel Consell de Mallorca.

En aquest informe s'incorpora la següent recomanació: incorporar a les mesures de protecció de l'entorn les restriccions adequades per a que les visuals del monument no es vegin afectades ...(la sembra de xiprers al llarg del camí públic que transcorre davant la façana principal del conjunt arquitectònic de s'Àguila Vella).

7.- Dins el termini d'audiència als interessats i el termini d'informació pública s'han presentat les següents al·legacions:

- Al·legacions de la interessada Sra. Margarita Pou Obrador, presentades mitjançant escrit que va tenir entrada al registre general del Consell de Mallorca dia 11/04/2017 (núm. registre 10674).
- Al·legacions de l'interessat Sr. Antonio Trobat Oliver, presentades mitjançant escrit que va tenir entrada al registre general del Consell de Mallorca dia 12/04/2017 (núm. registre 10961).

8.- Sobre el contingut d'aquestes al·legacions s'ha emès informe tècnic de 18 d'octubre de 2017 mitjançant el qual es proposa la seva desestimació, així com recollir la recomanació continguda a l'informe emès per la Universitat de les Illes Balears.

Qüestions formals i de procediment.-

- Per a l'emissió del present informe proposta es tenen en compte totes les al·legacions i informes aportats durant la tramitació d'aquest expedient, i s'ha seguit i s'han complert tots els tràmits administratius previstos a la Secció 2ª del Capítol I del Títol Primer de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears (arts. 7 a 11), que regula el procediment que s'ha de seguir per a la declaració d'un bé com a Bé d'Interès Cultural i per a fixar les delimitacions dels entorns de protecció d'aquests. Així mateix, s'han seguit totes aquelles qüestions de procediment establertes a la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques no previstes a la Llei 12/1998, de 21 de desembre.
- Conclòs el període d'informació pública, pertoca ara formular la corresponent proposta a la Comissió Insular de Patrimoni Històric per tal que, d'acord amb allò que disposa l'article 10 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, el Ple del Consell de Mallorca adopti la corresponent resolució definitiva.
- El present informe s'emeta a l'empara d'allò que disposa l'article 172 del Real Decreto 2568/1986, de 28 de noviembre, por el que se aprueba el Reglamento de Organización, Funcionamiento y Régimen Jurídico de las Entidades Locales, i seguint les formalitats establertes a l'article 175 del mateix text normatiu.
- Tal i com estableix l'article 10.6 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears, l'acord de resolució d'aquest expedient s'ha d'adoptar en el termini màxim de vint mesos, a comptar des de la seva incoació.

Fonaments de dret.-

1.- Al·legacions formulades per la Sra. Margarita Pou Obrador.

En el seu escrit d'al·legacions la interessada Sra. Pou demana que no es modifiqui la valoració anterior (no està d'acord amb la modificació de l'expedient de BIC), fonamentant la seva pretensió en que

“...la part que em correspon està en mal estat de conservació i són estables en desús, hi ha la cisterna amitgera foradada per un ficus de l'altra part i la clastra està dividida, fa molts d'anys en dues parts...

Certament, les al·legacions i les seves fonamentacions deduïdes per la Sra. Pou res tenen a veure amb l'objecte de l'acord de la Comissió Insular de Patrimoni Històric de 19 d'abril de 2016, és a dir, amb l'expedient de modificació de la declaració de BIC de s'Àguila Vella, que és la de dotar d'un entorn de protecció al monument, que ja gaudeix de la condició de Bé d'Interès Cultural i no es modifica ni altera la seva realitat jurídica.

Tal i com assenyalava l'informe tècnic de 18 d'octubre de 2017, ... L'objecte de l'expedient de modificació és delimitar aquest bé i el seu entorn i complimentar tot allò que regula la llei 12/1998 sobre el procediment i contingut dels expedients de declaració d'un Bé d'Interès Cultural.

Per tant, en cap moment s'està fent una nova valoració per atorgar cap nova protecció que ja no existís prèviament...

Hem de dir que la delimitació de l'entorn de protecció de s'Àguila Vella és conseqüència de l'aplicació de la legislació de protecció del patrimoni, aplicació que tanmateix es d'obligat compliment per part de les administracions competents en matèria de patrimoni històric (el nostre cas, el Consell de Mallorca). Així ho recorda, per exemple, la Sentència de la Sala de lo Contenciós Administratiu del Tribunal Suprem de 7 d'octubre de 2001, de la qual en reproduïm el seu fonament de dret segon per ser bastant aclaridor al respecte:

FUNDAMENTO DE DERECHO SEGUNDO

El único motivo del recurso de casación alega la infracción por la sentencia de los artículos 3 y 34 de la Ley de 13 de mayo de 1933 (RCL 1933, 729), que regula el Patrimonio Histórico-Artístico Nacional, pues refiere que la regulación del entorno de protección no es una novedad introducida por la Ley 16/1985, del Patrimonio Histórico Español al hacer mención expresa a dicha figura entendida como espacio físico aledaño al bien de interés cultural, que en este concreto aspecto es continuista de la legislación anterior; como, asimismo, que el artículo 18 de la citada Ley 16/1985 , declara que " un inmueble declarado bien de interés cultural es inseparable de su entorno ", de lo que se concluye que dicha declaración, cualquiera que sea la fecha de inicio del expediente, exige no solo la catalogación del mismo utilizando alguna de las categorías del art. 14.2 de aquella Ley , sino también la delimitación del entorno del mismo, del que por disposición legal es propio bien cultural es inseparable.

Debemos alterar el orden en el que viene configurado el motivo, pues de concluir que la declaración de un inmueble como bien de interés cultural efectuada una vez entrada en vigor la Ley 16/1985, del Patrimonio Histórico Español , implica o conlleva de manera inseparable la delimitación de su entorno de protección, resultaría innecesario abordar la cuestión que se suscita como primordial, relativa al carácter continuista o no de la presente regulación con respecto la contenida en la Ley de 13 de mayo de 1933 , en cuanto a la preceptividad de la delimitación de aquella delimitación del entorno afectado por la declaración.

Y en dicho aspecto, la resolución de lo que se nos plantea ha de partir de lo dispuesto en la Disposición Transitoria Sexta de la citada Ley 16/1985, del Patrimonio Histórico Español, a cuyo tenor " 1 . La tramitación y efectos de los expedientes sobre declaración de bienes inmuebles de valor histórico-artístico incoados con anterioridad a la entrada en vigor de esta ley se regirán por la normativa en virtud de la cual han sido iniciados, pero su resolución se efectuará en todo caso mediante Real Decreto, y con arreglo a las categorías previstas en el art. 14,2 de la presente ley . ", que significa en lo que nos ocupa que el expediente iniciado con anterioridad a la entrada en vigor de la citada Ley, pero pendiente de resolución a dicha fecha, rige su trámite procedimental por la legislación de aplicación en la fecha de su incoación, mas su resolución se sujeta a la ya vigente, lo que conlleva tanto que la categoría de protección del inmueble como bien cultural lo sea conforme a las categorías de monumentos, jardines, conjuntos y sitios históricos, y como zonas arqueológicas; como que la declaración de cualquiera de las referidas categorías referidas a inmuebles implica, ex lege , la necesaria la delimitación del entorno afectado por la referida declaración, de la que es por tanto inescindible, conforme respectivamente establece el artículo 11.2 y el artículo 18 de la citada Ley 16/1985, del Patrimonio Histórico Español .

La ordenación que propone la sentencia objeto del recurso de casación supone la aplicación de un régimen especial de transitoriedad distinto al querido por el legislador, del que se aparta para establecer al supuesto un tercer género, no coincidente con la regulación vigente en la fecha de incoación del expediente, pero tampoco con la aplicable en el momento de su resolución, al ordenar que la

declaración de protección del inmueble lo sea conforme alguna de las categorías previstas en las Ley 19/1985 , mutándole sin embargo un elemento esencial y común a todas ellas, cual es la delimitación del entorno de protección del inmueble.

Por otro lado, los bienes anteriormente declarados histórico-artísticos o incluidos en el Patrimonio Artístico y Arqueológico, pasaron, gracias a la Disposición Adicional 1ª de la Ley 16/1985, del Patrimonio Histórico Español , a tener la consideración de bienes de interés cultural, lo que ha comportado la necesidad de la integración del anterior régimen de protección del inmueble mediante la adición de la delimitación del entorno de protección

de cada bien de interés cultural, lo que hemos reputado conforme en Derecho, tal como ha sucedido recientemente en nuestra Sentencia de 16 de marzo de 2011 (RJ 2011, 2163) , recurso 2645/2009 , en relación la Ciudadela de Jaca; lo que dejamos aquí expuesto en cuanto expresivo de carecer de lógica y razón que pueda, decimos mejor "deba", delimitarse el entorno afectado respecto los bienes culturales declarados con anterioridad a la entrada en vigor de la repetida Ley 16/1985 , y sin embargo no pueda serlo en unidad de acto respecto el bien de interés cultural que es declarado una vez de aplicación aquella misma ley, que en todo caso no viene impedido por el suceso en que se fija la sentencia recurrida, cual es que la regulación anterior siga rigiendo el orden y efectos del trámite procedimental del expediente de la declaración, cuyo sentido y contenido lo es conforme a las categorías previstas en la nueva ley.

En tot cas, atès que aquestes al·legacions no fan cap tipus de referència a la delimitació proposada com entorn de protecció del monument, aquestes al·legacions han de ser desestimades.

2.- Al·legacions formulades pel Sr. Antonio Trobat Oliver.

Les al·legacions del Sr. Trobat demanen, en primer lloc, una major ampliació de l'entorn de protecció; i d'altra banda, que només tinguin la consideració de BIC el conjunt de les cases (la torre pròpiament dita juntament amb les cases que l'envolten actualment i amb la que formen un sol bloc constructiu), en concret, que la resta de construccions tot i el seu interès, el seu valor etnològic i la necessitat de la seva conservació, creiem que es troben prou protegides pel fet d'estar incloses dins l'entorn de protecció de la torre.

- Pel que fa a la primera de les qüestions plantejades, l'interessat fonamenta la seva pretensió en el fet que ...”la possessió s’insereix actualment en un entorn poc transformat urbanísticament, constituint una de les zones més ben conservades de la marina de Lluçmajor, tot i que als darrers anys, s’han instal·lat torres elèctriques d’alta tensió amb un fort impacte dins el conjunt del territori, ...

Continua amb les seves argumentacions assenyalant que ... la vigilància i la observació foren l’essència i un dels principals motius de la construcció de la torre de s’Àguila de manera que la continuïtat en el temps d’aquests valors creiem que són essencials a la pròpia categoria de BIC.

Les al·legacions conclouen que .. s’han d’evitar que dins les visuals de la torre cap a la mar es puguin construir elements verticals ...: les torres elèctriques. (...)... la solució a aquest problema passaria per augmentar la zona de protecció establerta cap als dos costats de la torre que s’orienten cap a la mar i que coincidirien amb el sud i l’oest aproximadament...

A l’informe tècnic de 3 de març de 2016, que serví de base per a la incoació de l’expedient de delimitació de l’entorn de protecció, es fa una completa descripció i justificació de la delimitació del bé i del seu entorn de protecció:

“6. DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA DELIMITACIÓ DEL BÉ I DE L’ENTORN DE PROTECCIÓ

6.1 Descripció i justificació de la delimitació del bé

Tal i com s’ha anat exposant al llarg d’aquest informe, l’element amb significats i amb valors patrimonials ho constitueix el conjunt de la possessió, d’on destaca la torre com element singular, per les seves característiques formals i constructives, però en tot cas és el conjunt de les cases el que li atorguen uns significatius valors patrimonials, per tant, l’element delimitat com a BIC és el conjunt de les

cases i altres elements com les barraques de roter, tal i com es recull a la delimitació gràfica adjunta.

6.2 Descripció i justificació de la delimitació de l'entorn

Es delimita com a entorn de protecció una envoltant de l'element declarat BIC que permeti garantir la preservació dels seus valors patrimonials actuals que, en aquest cas s'han de dirigir principalment, al marge de la seva necessària conservació física, vers la seva consideració de punt d'observació sobre el territori.

La delimitació de l'entorn de protecció s'ha establert a partir de la valoració combinada d'una sèrie de variables, a fi de preservar el significat i els valors complets del bé cultural: estat de conservació de l'element, preservació física del bé, visualització de la torre i visualització des de la torre, tal i com queda recollida a la delimitació gràfica adjunta.”

I aquesta justificació té en compte també l'estat de conservació de l'entorn, així com l'existència d'elements verticals, com les torres elèctriques:

“5.3 Estat de conservació de l'entorn

Pel que fa a la conservació de l'entorn immediat del bé cal destacar que la possessió s'insereix actualment en un entorn poc transformat urbanísticament, constituint una de les zones més ben conservades de la marina de Lluçmajor, tot i què als darrers anys s'han instal·lat torres elèctriques d'alta tensió amb un fort impacte dins el conjunt del territori, caracteritzat per una paisatge on predominen les garrigues, cultius de cereals i ametllers. Per aquesta àrea es distribueixen les tradicionals construccions de pedra seca com parets, barraques de roter, aljubs, construccions agrícoles, etc. plenament integrades al paisatge.

Així doncs, podem dir que l'Àguila, avui per avui, i a excepció dels espais ocupats per torres elèctriques d'alta tensió, es troba immers en un entorn poc alterat en el què, per la planícia que el caracteritza, fa que els aspectes visuals, tant des de l'element com cap a ell, siguin d'especial rellevància i sobre el qual s'ha d'interferir el menys possible, per evitar afectacions negatives i rompre l'equilibri d'aquesta construcció.”

Les al·legacions de l'interessat referides a aquesta qüestió no posen en dubte l'entorn de protecció proposat, sinó que, tal i com esmenta l'informe tècnic de 18 d'octubre de 2017, ... tot i estant d'acord amb la funció de la torre, la proposta que ara s'ens remet només és una ampliació en dos dels costats, i per tant només es tractaria d'una ampliació puntual del perímetre proposat però sense millorar allò que argumenten les al·legacions que és la preservació de les visuals des de la torre i vers la torre. (La negreta és nostra).

És a dir, l'ampliació proposada per l'interessat no millora la preservació de les visuals tant des de la torre i vers la torre. És més, a l'informe emès per la Universitat de les Illes Balears sí que es conté, a mode de recomanació, una proposta per millorar, i garantir, les visuals del monument, que és justament la raó de ser dels entorns de protecció.

- La segona qüestió plantejada per l'interessat és que només tinguin la consideració de BIC el conjunt de les cases (la torre pròpiament dita juntament amb les cases que l'envolten actualment i amb la que formen un sol bloc constructiu). Afirmar, en concret, que la resta de construccions tot i el seu interès, el seu valor etnològic i la necessitat de la seva conservació, creiem que es troben prou protegides pel fet d'estar incloses dins l'entorn de protecció de la torre.

Respecte a aquesta segona qüestió, val a dir el mateix que sobre l'al·legació presentada per la Sra. Margarita Pou Obrador. Les cases de s'Àguila Vella (el conjunt de les cases) ja gaudeixen de la condició de Bé d'Interès Cultural, protecció que li ve donada pel decret de 22 d'abril de 1949, sobre protecció de los castillos españoles, en relació amb la disposició addicional segona de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimonio Histórico Español, i amb la disposició addicional primera de la llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears. I el que gaudeix de la condició de Bé d'Interès Cultural és el conjunt de totes les edificacions que conformen la possessió. ja hem dit que el règim de protecció atorgat a la possessió s'Àguila Vella per l'Inventari de Protecció del Patrimonio Cultural Europeo de 1968, redactat a l'empara i com a desenvolupament del que estableix l'article 4 del decret de 22 d'abril de 1949, fou com a Edifici Agrícola o Residencial Fortificat (EF). És a dir, el règim de protecció no afecte tan sols a la torre pròpiament dita, sinó a totes les construccions que formen part integrant de l'edifici agrícola o residencial fortificat.

L'informe tècnic de 18 d'octubre de 2017 estableix que Malgrat s'hagi considerat que la torre és l'element amb caràcter defensiu i que per tant és el més singular i el mereixedor de la protecció de BIC, no podem oblidar que aquestes torres construïdes a les possessions tenien una funció de vigilància i protecció per als pobladors pròxims i per tots aquells vinculats a les seves terres. Per tant, en aquestes possessions es conjuguen els valors etnològics i d'unitats de producció d'aquestes construccions agràries, on s'han d'incloure tots els espais tradicionals que les conformaven, i els valors d'espais construïts amb la voluntat de protegir i defensar a la població. Per tant, no es poden deixar d'integrar dins el BIC totes aquelles dependències vinculades a l'activitat agrària i que són les que donen sentit a que es construís la torre.

En conseqüència amb les anteriors consideracions, les al·legacions deduïdes pel Sr. Antonio Trobat Oliver han de ser desestimades.

3.- Informe preceptiu emès per la Universitat de les Illes Balears.

Tal i com ja hem exposat a l'apartat sisè dels antecedents, la Universitat de les Illes Balears va emetre informe en data 27 de febrer de 2017, mitjançant el qual s'informa favorablement a la modificació de l'expedient de BIC, amb categoria de monument, d'acord amb la delimitació del Bé i del seu entorn segons la descripció literal i gràfica que figuren a l'informe i a la planimetria adjunta trameses a la UIB pel Consell de Mallorca.

En aquest informe es recomana incorporar a les mesures de protecció de l'entorn les restriccions adequades per a que les visuals del monument no es vegin afectades ...(la sembra de xiprers al llarg del camí públic que transcorre davant la façana principal del conjunt arquitectònic de s'Àguila Vella).

I aquesta recomanació, a criteri dels tècnics que subscriuen l'informe de 18 d'octubre de 2017 millora i clarifica les mesures de protecció de l'entorn de protecció proposades:

“A l'informe de 3 de març de 2016, al punt 7.2. Mesures de protecció de l'entorn ja s'assenyalava que “ (...) En aquest àmbit no es podrà implementar nova volumetria, determinats tipus de tancaments de límit de parcel·la o qualsevol altre element que siguin un obstacle per a la visualització del bé.”

Aquesta frase es completarà per tal de clarificar que fins i tot la vegetació s'ha de controlar,

si això pot suposar un obstacle a la visualització del bé.”

En concordança amb l'anterior, l'informe tècnic proposa modificar el punt 7.2. Mesures de protecció de l'entorn, que quedaria redactat de la següent manera: “ (...) En aquest àmbit no es podrà implementar nova volumetria, nova vegetació, ni determinats tipus de tancaments de límit de parcel·la o qualsevol altre element que siguin un obstacle per a la visualització del bé.”

Conclusions.-

En base a les anteriors consideracions, i d'acord amb allò que disposa l'article 41 del Reglament Orgànic del Consell de Mallorca, qui subscriu eleva a la consideració de la Ponència Tècnica de Patrimoni Històric la següent proposta d'acord per tal que, si ho considera oportú, s'elevi a la consideració de la Comissió Insular de Patrimoni Històric i posterior consideració del Ple del Consell de Mallorca per a la seva resolució definitiva:

I.- Desestimar les al·legacions presentades per la Sra. Margarita Pou Obrador pel Sr. Antonio Trobat Oliver en base als informes tècnic i jurídic de 18 i 20 d'octubre de 2017, respectivament, que s'adjunten i formen part integrant del present acord.

II.- Modificar l'expedient de declaració de BIC, amb categoria de monument, s'Àguila Vella del terme municipal de Lluçmajor, amb la delimitació del Bé i del seu entorn de protecció segons la descripció literal i gràfica que figuren descrites a l'informe tècnic de dia 3 de març de 2016, amb la modificació respecte al punt 7.2. Mesures de protecció de l'entorn, que figura a l'informe tècnic de 18

d'octubre de 2017, informes que s'adjunten i formen part integrant del present acord.

III.- Els efectes d'aquesta declaració són els que genèricament estableix la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears i la normativa concordant.

IV.- Notificar aquesta resolució als interessats, Sra. Margarita Pou Obrador i Sr. Antonio Trobat Oliver, i comunicar-ho a l'Ajuntament de Lluçmajor i al Govern de les Illes Balears.

V.- Publicar aquest acord al Butlletí Oficial de les Illes Balears, i en el Boletín Oficial del Estado i anotar-ho al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural i comunicar-ho a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació en el Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears, i a la vegada comuniqui al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.

Això no obstant, els organismes que en són competents resoldran allò que estimin més convenient.

ANNEX III

Informe jurídic 3 de març de 2016

Informe tècnic

En data 13/03/2015 (núm. reg. 7947) el Sr. Antoni Trobat Oliver va remetre al Consell de Mallorca un escrit en el qual es sol·licitava la delimitació de S'Àguila Vella de Lluçmajor, declarada BIC amb categoria de Monument.

1. INTRODUCCIÓ

La primera iniciativa per dotar a l'arquitectura defensiva d'una normativa amb caràcter jurídic que permetés la seva tutela fou el Decret de 22 d'abril de 1949 (BOE núm. 125, de 5 de maig de 1949) sobre protecció dels castells espanyols. En aquest decret ja s'establia la necessitat d'elaborar un inventari documental i gràfic que identifiqués aquests elements a protegir. Aquesta prevenció es complí amb la redacció, el 1968, del "Inventario de Protección del Patrimonio Cultural Europeo. Monumentos de Arquitectura Militar." En aquest inventari apareix S'Àguila de Lluçmajor, amb el codi 125 (IPCE).

Aquesta protecció genèrica, acompanyada pel posterior inventari (IPCE) afecta a aquesta possessió ja que, a l'IPCE apareix a l'apartat de tipologia sota l'epígraf EF (edificació fortificada). En virtut de la disposició addicional segona de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol i de la disposició addicional primera de la Llei 12/1998 del Patrimoni Històric de les Illes Balears, els elements inclosos al decret de 1949 passaren a tenir consideració de BIC (monument) i consta inscrita, al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat amb el codi R-I-51-0008447.

L'objecte del present expedient és delimitar aquesta edificació i el seu entorn de protecció per tal de completar la declaració originària, en resposta a la petició efectuada, així com complimentar tot allò que estableix la Llei 12/1998 sobre el procediment i contingut dels expedients de declaració d'un Bé d'Interès Cultural. Se completen, per tant, a més de la delimitació del bé i del seu entorn de protecció, la fitxa tècnica, la memòria històrica i descriptiva, l'estat de conservació, les mesures de protecció i criteris d'intervenció.

2. FITXA TÈCNICA

Denominació: S'Àguila Vella

Emplaçament: Polígon 32, parcel·la 6 ; Polígon 32, parcel·la 7 ; polígon 31, parcel·la 1
Municipi: Lluçmajor
Cronologia: segle XV-XX
Usos: original: Torre (defensiu); actual: residencial
Classificació de sòl: Rústic

3. MEMÒRIA HISTÒRICA

Les primeres referències documentals sobre s'Àguila Vella daten de 1443 quan Bernat Palou, va vendre aquesta finca al ciutadà Joan Desmas, de qui va passar a la família Sureda, senyors feudals de Sant Martí, Alanzell, Boscana, Alcudiarrom, Llobregat i altres finques i que a Lluçmajor, també posseïen Solleric, Vallgornera, Guimerà, Alqueria d'en Tauber, La Talaia, Mina i Maimona.

La construcció de gran part de la possessió que ara coneixem es deu a l'iniciativa de Pau Sureda, fill d'Arnau Sureda i Sant Martí, propietari de mitjans segle XV que va donar una gran empenta a les activitats agropecuàries d'aquesta finca, coneixent-se dades de transaccions comercials de llana dels ramats d'aquesta finca amb Gènova. Durant aquest segle, les terres de s'Àguila s'estenien des del Rafal Orfà a la Punta d'en Beltran i des del Colombar fins a la Punta Negra, essent una de les grans finques de la Marina de Lluçmajor, amb una important activitat amb els ramats d'ovelles i el comerç de la llana i formatge.

Bàrbara Sureda i Fortuny, marquesa de Vivot va començar a donar els primers establits durant la primera meitat del segle XX.

4. MEMÒRIA DESCRIPTIVA

La possessió de s'Àguila Vella es situa a una de les zones més ben conservades de la Marina de Lluçmajor. Aquesta àrea se conforma com una plataforma calcària, entre el massís de Randa i la mar, amb una lleugera pendent cap a la costa, i acabant amb penya-segats. El paisatge de tota aquesta àmplia zona està poc transformat fins fa pocs anys, amb la instal·lació d'algunes torres elèctriques.

La possessió, de caire senyorial, s'estructura a partir de bucs adossats que configuren un bloc de planta quadrangular amb una clastra central, des de la qual s'accedeix a l'interior de les edificacions.

Des del camí d'accés a la possessió s'arriba a la façana, on hi ha la carrera i la voravia. Al centre d'aquesta façana se situa la torre, i a ambdós costats les edificacions principals. A l'esquerra de la torre la casa dels senyors, i a la dreta la casa dels amos. La resta de dependències que tanquen la clastra són espais secundaris com magatzems, portasses, forn, etc.

El conjunt construït conserva l'entorn rural i no està gens descontextualitzat. Se situa en un terreny gairebé pla, i des de la coberta de la torre hi ha vistes a la marina i a la mar.

El conjunt de la possessió també inclou altres instal·lacions agrícola-ramadars, aïllades i separades del bloc principal: sestadors, solls, estables, païssa, après, galliner, magatzems, barraques, era, i dos aljubs, un al sementer abans d'arribar a les cases, de planta rectangular i volta de canó, i un altre a la dreta del camí de Cas Busso.

Actualment la propietat està dividida i a les cases s'accedeix des de la façana principal, per la clastra, o per la façana de ponent.

S'accedeix a la clastra, i al conjunt de les edificacions des de l'arc rodó del portal forà. La clastra actualment presenta una paret, en forma de L, de separació de les dues propietats en que està dividida la possessió i el trespol emmacat. A un dels costats destaca una petita construcció de pedra en sec per refugi de gallines i una cisterna.

A la clastra també s'obre el portal de la capella, amb data de 1694. El portal presenta un remat de definició barroca, amb òcul i escut de quatre quarters amb les armes de les famílies Sureda, Vivot, Olesa i Verí.

Del conjunt arquitectònic destaca la torre, de planta quadrangular i tres cossos. A la claustra hi ha un portal de pedra, amb dintell conopial, des d'on s'accedeix a la planta baixa de la torre. Aquesta planta la configura un sol espai amb volta de canó (actualment amb menjadores i forn). A l'esquerra del portal d'entrada hi ha una espitllera oberta cap a l'entrada de la claustra. L'accés a la resta de la torre es fa des de la planta pis de la casa dels senyors. La cambra de la planta pis de la torre, coneguda com cambra del marquès, comunica amb la resta de la casa amb un petit portal d'arc rodó cap a l'exterior i adintel·lat cap a l'interior. Aquesta cambra té volta de creueria i un portal que dona a l'arrencament de l'escala helicoidal que puja a la cambra del segon pis (també amb volta de creueria) i a la coberta. En aquesta escala es troben dues espitlleres que s'obren a la façana principal de la torre, una de definició ogival i l'altra rectangular. Al terrat, de coberta plana, hi ha una espadanya sense campana, un petit torreó cupulat i rematat per creu i un vèrtex geodèsic.

A la casa dels senyors, a l'esquerra de la torre, s'accedeix amb portal forà d'arc rodó. A l'ingrés s'hi troba un primer espai, amb trespol de grans lloses de pedra, on hi ha l'escala que puja a la planta pis, una petita cambra a la dreta, coneguda com a cambra del capellà i, a l'esquerra, el menjador, cuina, i altres habitacions. Tots aquests espais tenen volta de creueria.

Des de l'escala, amb arrambador de fusta d'olivera i trespol de marès, com a la resta del pis superior, s'accedeix a la planta pis on s'hi troben les sales principals i els dormitoris, entre ells el del marquès que, com ja hem dit, connecta amb la torre.

A la façana de ponent s'obre, a un cos adossat a la façana, un accés a la capella. Sobre aquest cos hi ha dues columnes i restes, a la façana, d'una antiga pèrgola o terrassa. La capella està dividida en tres trams amb un arc escarser amb pilastres estriades i un arc rebaixat, amb caps d'àngel als culs de llàntia. La volta és d'estrella, amb escuts familiars a les claus.

A l'esquerra de la capella i des d'un volum de construcció posterior i adossat al buc principal, s'accedeix a la resta de dependències que configuren el conjunt de les cases. En aquesta part de la possessió s'han fet intervencions a les darreres dècades, sobre tot a les cobertes forjats, i escales.

A les diferents visites tècniques efectuades al lloc no hem pogut constatar la presència de béns mobles que s'hagin de vincular a l'immoble.

A prop de les cases hi ha una sèrie d'edificacions agropecuàries, i dues barraques, una de planta quadrada amb falsa cúpula i una de planta rectangular i doble vessant. Aquesta darrera, de grans dimensions, amb dos portals adintel·lats, presenta un mal estat de conservació, sobre tot pel que fa a la coberta, amb parts de les soques esbucades, i les divisions internes també pràcticament totes esbucades.

5. ESTAT DE CONSERVACIÓ

5.1 Estat de conservació tipològic

L'estat de conservació tipològic és bo, tant pel que fa als exteriors i entorn, com pel que fa als interiors. Només algunes dependències han estat modificades i s'ha construït, en les darreres dècades, un petit volum afegit que alberga una escala i que és l'únic dissonant del conjunt. A una part de la construcció s'observa també que la coberta fou lleugerament aixecada (cèrcol perimetral?). Tot i aquestes intervencions "recents", s'han conservat els seus principals trets tipològics.

Les construccions auxiliars agropecuàries presenten, amb alguna excepció, bon estat de conservació tipològica i elevat interès tipològic.

5.2 Estat de conservació física

Estructuralment no s'han observat patologies greus que puguin posar en perill la seva estabilitat estructural. Tot i així, una part de l'immoble ha estat sotmesa a menys manteniment que la resta, presentant a l'interior, algunes necessitats de manteniment.

En general es pot dir que l'estat de conservació és acceptable, tret d'algunes patologies puntuals.

Les construccions auxiliars agropecuàries presenten un irregular estat de conservació. Algunes es troben en bon estat o restaurades, però algunes altres presenten esfondraments a coberta.

5.3 Estat de conservació de l'entorn

Pel que fa a la conservació de l'entorn immediat del bé cal destacar que la possessió s'insereix actualment en un entorn poc transformat urbanísticament, constituint una de les zones més ben conservades de la marina de Lluçmajor, tot i que als darrers anys s'han instal·lat torres elèctriques d'alta tensió amb un fort impacte dins el conjunt del territori, caracteritzat per una paisatge on predominen les garrigues, cultius de cereals i ametllers. Per aquesta àrea es distribueixen les tradicionals construccions de pedra seca com parets, barraques de roter, aljubs, construccions agrícoles, etc. plenament integrades al paisatge.

Així doncs, podem dir que l'Àguila, avui per avui, i a excepció dels espais ocupats per torres elèctriques d'alta tensió, es troba immers en un entorn poc alterat en el què, per la planícia que el caracteritza, fa que els aspectes visuals, tant des de l'element com cap a ell, siguin d'especial rellevància i sobre el qual s'ha d'interferir el menys possible, per evitar afectacions negatives i rompre l'equilibri d'aquesta construcció.

6. DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA DELIMITACIÓ DEL BÉ I DE L'ENTORN DE PROTECCIÓ

6.1 Descripció i justificació de la delimitació del bé

Tal i com s'ha anat exposant al llarg d'aquest informe, l'element amb significats i amb valors patrimonials ho constitueix el conjunt de la possessió, d'on destaca la torre com element singular, per les seves característiques formals i constructives, però en tot cas és el conjunt de les cases el que li atorguen uns significatius valors patrimonials, per tant, l'element delimitat com a BIC és el conjunt de les cases i altres elements com les barraques de roter, tal i com es recull a la delimitació gràfica adjunta.

6.2 Descripció i justificació de la delimitació de l'entorn

Es delimita com a entorn de protecció una envoltant de l'element declarat BIC que permeti garantir la preservació dels seus valors patrimonials actuals que, en aquest cas s'han de dirigir principalment, al marge de la seva necessària conservació física, vers la seva consideració de punt d'observació sobre el territori.

La delimitació de l'entorn de protecció s'ha establert a partir de la valoració combinada d'una sèrie de variables, a fi de preservar el significat i els valors complets del bé cultural: estat de conservació de l'element, preservació física del bé, visualització de la torre i visualització des de la torre, tal i com queda recollida a la delimitació gràfica adjunta

7. PRINCIPALS MESURES DE PROTECCIÓ I CRITERIS D'INTERVENCIÓ EN EL BÉ I EL SEU ENTORN

7.1. Mesures de protecció del propi bé

Pel que fa al BIC, en principi només hauria de ser objecte d'obres de manteniment, conservació i/o restauració, amb excepció dels afegits de les darreres dècades, els quals s'haurien de revertir. En qualsevol cas, les intervencions en el conjunt del bé haurien de ser les mínimes necessàries per a la bona conservació de l'element. S'haurà de mantenir la volumetria existent, amb excepció feta dels dits afegits. S'hauran d'eliminar tots els afegits que alteren els valors històrics de l'element.

S'hauran de conservar íntegrament les parts de l'element originari que han perdurat, tant pel que fa a la configuració volumètrica com a aspectes més concrets com materials, tècniques constructives, etc.

Com a criteri general, per a les intervencions que s'hagin de dur a terme en aquest bé, s'hauran de tenir en compte els aspectes arqueològics.

Les intervencions més enllà del simple manteniment, hauran de comptar amb la participació d'un equip interdisciplinari en el que hi participi, a més de l'arquitecte i l'enginyer de l'edificació, un historiador /historiador de l'art, un arqueòleg i un restaurador.

7.2. Mesures de protecció de l'entorn

Com s'ha esmentat, amb la delimitació d'aquest entorn de protecció es pretén, en primer terme, una protecció física del monument, la qual anirà des dels aspectes constructius o estructurals fins a aquells més estètics.

L'altre de les funcions principals d'aquest entorn de protecció és la preservació de les visuals del monument, vinculades, en un element d'aquesta naturalesa, al seu significat i als seus valors essencials. Per tant, les actuacions en aquesta zona no podran prescindir de tenir en compte els aspectes de millora de la contemplació d'aquest monument des dels punts on es visualitzava per dur a terme la seva funció original, ni les visuals des d'aquest cap als voltants.

Per a la delimitació de l'entorn del bé s'ha establert com a criteris principals la preservació física del propi bé juntament amb la preservació de les visuals, per això, dins l'àmbit de l'entorn de protecció, no es podran dur a terme actuacions que no tinguin una relació apropiada amb el bé, ni totes aquelles que utilitzin materials o tècnica inapropiada. En aquest àmbit no es podrà implementar nova volumetria, determinats tipus de tancaments de límit de parcel·la o qualsevol altre element que siguin un obstacle per a la visualització del bé.

La llei 12/98 tracta el tema dels criteris d'intervenció en els entorns de protecció dels béns d'interès cultural en el seu art. 41.3, assenyalant que el volum, la tipologia, la morfologia i el cromatisme de les intervencions en els entorns de protecció d'aquests béns no podran alterar el caràcter arquitectònic i paisatgístic de l'àrea ni pertorbar la visualització del bé. Així mateix, es prohibirà qualsevol moviment de terres que comporti una alteració greu de la geomorfologia i la topografia del territori i qualsevol abocament d'escombraries, runes o deixalles.

En tot cas, s'haurà d'estar al que assenyalava la llei 12/98, del patrimoni històric de les Illes Balears, especialment en el seus articles 3 (col·laboració del particulars), 22 i 23 (protecció general dels béns del patrimoni històric i preservació de béns immobles), 24 (suspensió d'obres), 26 (deure de conservació), 27 (incompliment dels deures de conservació), 28 (reparació de danys), 29 (informes i autoritzacions), 31 (col·locació d'elements exteriors), 37 (autorització d'obres), 40 (llicències) i 41 (criteris d'intervenció en els béns d'interès cultural) i 45 (béns mobles inclosos en un bé d'interès cultural).

8. CONCLUSIÓ

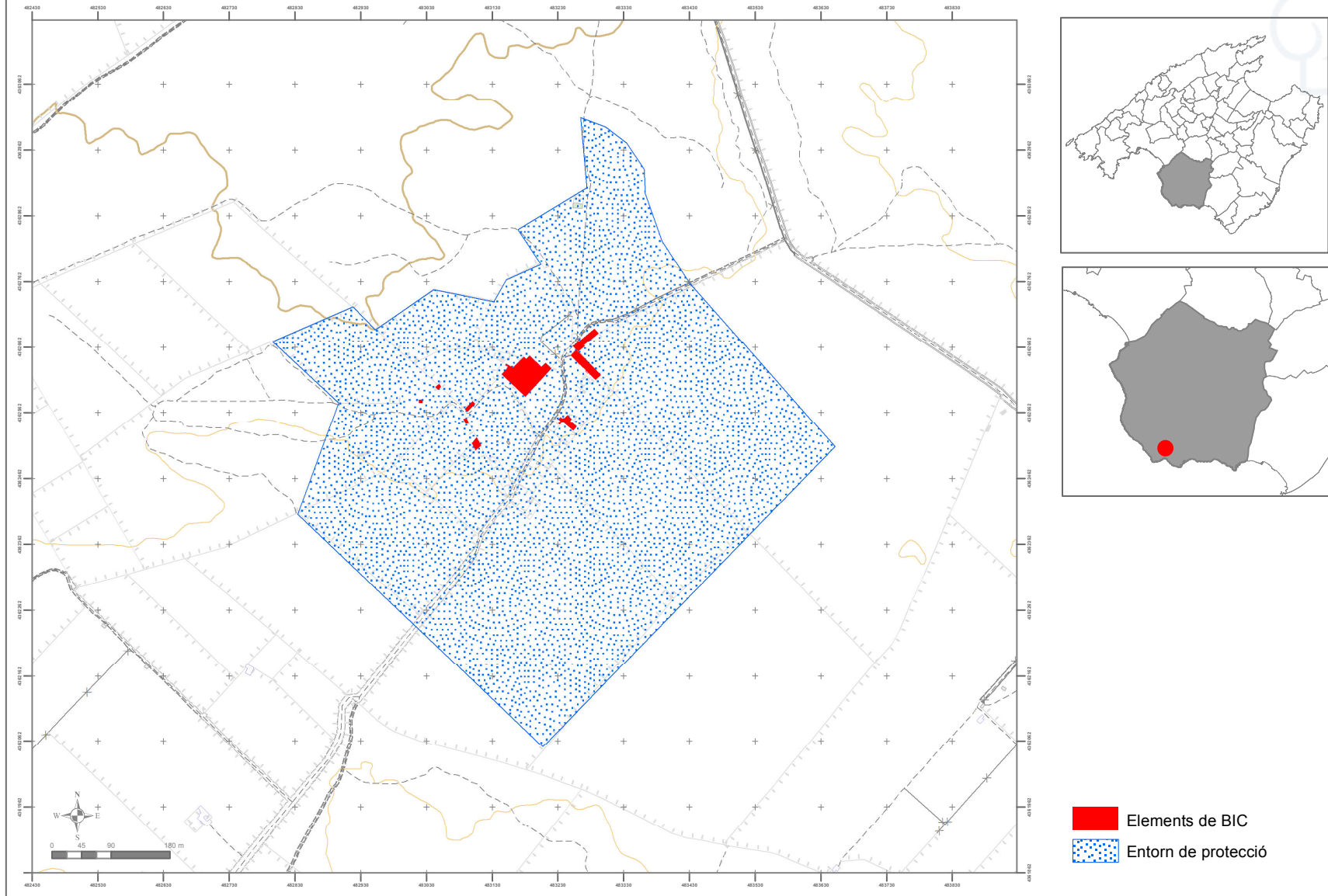
Tal i com s'ha exposat, les cases que conformen la possessió de s'Àguila Vella gaudeixen de la declaració de BIC, amb categoria de monument i codi R-I-51-0008447.

Per tal d'adaptar aquesta declaració a la legislació vigent en matèria de patrimoni històric, proposam la incoació de la modificació de l'expedient de BIC, amb categoria de monument, amb delimitació del Bé i del seu entorn segons la descripció literal i gràfica que figuren a descrits a l'informe i a la planimetria adjunta i amb les mesures de protecció i criteris d'intervenció que consten.

Delimitació de la Torre de s'Àguila -Llucmajor-

 Elements de BIC
 Entorn de protecció

